

3-1

Aan **Gemeenteraad Nieuwegein**

Postbus 1

3430 AA Nieuwegein

Betreft: Weigering plaatsing zonnepanelen

Geachte Raad

Nieuwegein wil in 2040 een klimaatneutrale stad zijn. Het winnen van energie, duurzaamheidsmaatregelen en het klimaatbestendig maken van de stad hebben effect op (stedelijke) landschappen en objecten met cultuurhistorische waarde. Energiewinning, klimaat en duurzaamheidsaanpassingen moeten aansluiten op de beeldkwaliteit van de stad of deze versterken. Dat betekent aanpassingen die niet (te) zichtbaar zijn in cultuurhistorisch waardevolle gebieden en op monumentale gebouwen. Het beoordelen van initiatieven voor duurzaamheidsmaatregelen vereist een zorgvuldige afweging met de betrokken partijen en is maatwerk. Het is belangrijk dat initiatiefnemers en monumenteigenaren in hun plannen aantonen zorgvuldig om te gaan met cultuurhistorische waarden. In samenwerking moet gezocht worden naar mogelijkheden een aandeel te leveren aan de klimaatdoelstellingen.

Bovenstaand citaat uit uw erfgoedvisie 2019 zal u bekend voorkomen. Ondanks dat dit nog zeer recent neergeschreven is, zijn de ontwikkelingen sindsdien verder gegaan en wordt er door publiek maar ook door de centrale overheid aangedrongen op een hoger tempo om die klimaatneutraliteit te verkrijgen. Plannen worden niet verder opgeschoven maar naar voren gehaald. Mede-ondergetekende M.P.C. van Eijk maakt bijvoorbeeld ook deel uit van de Energie-N-groep van Nieuwegein om mensen voor te lichten en te motiveren tot gedragsverandering.

Bovenstaande notitie laat ook duidelijk uitkomen dat er, waar dat nodig is, samenwerking zou moeten zijn om tot verantwoorde en duurzame voortgang te komen. Tot dit moment hebben ondergetekenden alleen maar een afwijzing (en de correspondentie daarover) gehad om hun zonnepanelen te mogen plaatsen. Van samen zoeken naar wat wel acceptabel en realiseerbaar is, is geen sprake.

Maar laten wij u eerst wat informatie geven alvorens wij tot onze vragen komen.

Dorpstraat 60 Vreeswijk

Wij hebben een oud huis, houden dat als zodanig ook in ere en proberen dat ook toch zo energiezuinig mogelijk te maken. Eén van de activiteiten zou zijn het plaatsen van zonnepanelen. Omdat ons huis aangemerkt wordt als karakteristiek pand en omdat het staat in een gebied wat onder beschermd dorpsgezicht valt, hebben we zelf ook jarenlang tegen een dergelijke stap aangehikt. We wachtten af en zochten ondertussen naar mooiere zonnepanelen of -pannen, dan die er aanvankelijk waren. We waren ook bereid de meerkosten hiervoor (binnen redelijke grenzen) te betalen.

Op de aanvraag van 10 maart 2021 om te mogen plaatsen werd op 22 maart gereageerd.

... De commissie heeft negatief op het voorstel geadviseerd. De commissie heeft begrip voor het toenemend beleid met betrekking tot het plaatsen van zonnepanelen, maar heeft daarbij ook haar zorg uitgesproken omtrent het plaatsen van zonnepanelen op monumenten / beeldbepalende panden en het ontbreken van een duidelijk gemeentelijk beleid hieromtrent.

Hoewel het hoekpand zelf geen monumentale status heeft, is het wel onderdeel van een rij met monumenten en bovendien goed zichtbaar vanuit de openbare ruimte (vanaf de dijk). Het pand heeft volgens de cultuurhistorische waardenkaart wat waardering ensembles / stedenbouw betreft een zeer hoge waarde. De waardering / status bouwkunst van het pand heeft een zeer hoge cultuurhistorische kwaliteit. Ook is het pand aangeduid als een pand met bouwhistorische kwaliteiten.

De commissie is van oordeel dat de gekozen oplossing niet passend is en vraagt zich af of andere mogelijkheden zijn onderzocht, zoals bijvoorbeeld plaatsing van zonnepanelen op het platte dak van het

naastgelegen pand. Daarbij werd verwezen naar een vergelijkbare oplossing in de gemeente Wijk bij Duurstede, waarbij zonnepanelen ten behoeve van monumenten / beeldbepalende panden op andere, niet monumentale panden worden geplaatst. Binnen de gemeente Nieuwegein ontbreekt dus een dergelijk beleid. De commissie wil op korte termijn een collegevoorstel gaan voorbereiden vergelijkbaar met het voorbeeld van de gemeente Wijk bij Duurstede.

... Casemanager Wabo / Gemeente Nieuwegein

Zoals u kunt lezen wordt er door de commissie geadviseerd geen toestemming te geven tot het plaatsen van de voorgestelde panelen. Hoewel we de redenering van de commissie wel enigszins kunnen volgen is daarmee voor ons het probleem geenszins opgelost. Het dak waar het om gaat ligt op het zuiden, is gekeerd naar de druk met werkvervoer bevaren

Lek en daarom alleen duidelijk zichtbaar vanaf de dijk. Onze voorkant, op het oosten, ligt aan de Dorpsstraat en is naast St. Jan (een rijksmonument) gelegen. Ons huis zelf is geen gemeentelijk of rijksmonument. Wij zien natuurlijk ook wel dat plaatsing van panelen en andere vormen van modernisering van het straatbeeld, een andere uitstraling oplevert dan de aanblik zoals het rond 1900 was. Maar is dat niet de bijdrage van iedere nieuwe tijd. Bovendien is plaatsing van zonnepanelen geen structurele aantasting van het gebouw. Mochten er in de toekomst andere alternatieven zijn dan zijn de panelen, zonder schade achter te laten, zo weer te verwijderen. Om een recent voorbeeld te noemen wijzen wij u op de onlangs gerestaureerde Beatrixsluizen (rijksmonument!) waar nu ook zonnepanelen zijn geplaatst of een ander voorbeeld, de schotbalkenloods aan de Lekboulevard 2 (kenmerkend dorpsgezicht) waar ook zonnepanelen zijn aangebracht. Ook dat is toch ook een in het oog springende en historische locatie. Het alternatief wat geopperd werd bevreedt ons zelfs. Het naastgelegen pand, wél een rijksmonument, is met toestemming van dezelfde commissie zeer ingrijpend verbouwd, binnen is niets meer zoals het was. Het dak waarop gewezen wordt is op meerdere plekken opengeboken. Toen ik het voorstel suggereerde aan de projectontwikkelaar ontmoette ik enkel een meewarig glimlachen. Wij beschouwen dit antwoord van de gemeente niet als een poging

om gezamenlijk een oplossing te vinden. Ook geen voorbeeld waar we vanuit de Energie-groep met trots op willen wijzen.

Om verdere voortgang te bereiken hebben we op 15 april 2021 een brief geschreven aan de Wethouder Duurzaamheid en Energietransitie, uw collega mevrouw Schouten.

Daarin betoogden we dat het ons met deze uitspraak van de commissie onmogelijk wordt gemaakt om op dit onderdeel mee te gaan in de ontwikkeling naar een duurzame energiehuishouding. Een belang wat, zoals gesteld, steeds groter wordt. Dat geldt volgens ons voor ons allen en voor nagenoeg alle huidige bebouwing. Ook de oudere panden zullen mee moeten doen. En dat daarbij rekening zou moeten worden gehouden met historische of esthetische kenmerken moge duidelijk zijn, maar de moderne of noodzakelijk ontwikkelingen eenvoudigweg verbieden kan toch niet de bedoeling zijn.

En als vanwege de gemeente, enkel op basis van een mening van een gemeentelijke adviescommissie betreffende het aanzicht, de energietransitie bij ons onmogelijk wordt gemaakt, hoe is dan de gemeentelijk verantwoordelijkheid geregeld wat betreft de consequenties. Krijgen wij elders compensatoire plekken toegewezen (wij maken uit het mailtje op dat Wijk bij Duurstede een dergelijke regeling kent) of is er een investeringsbijdrage in andere (duurdere) oplossingen die de toets der kritiek wel kan doorstaan. Wij weten het niet.

Op 30 april ontvingen wij een reactie

We hebben de monumentencommissie nodig om te besluiten hoe om te gaan met verduurzamen van beschermde, cultuurhistorische, gebouwen. Dan gaat het nu vooral om zon op dak. De commissie zal daarvoor met een advies komen dat ze nu gaat voorbereiden. Wij (vanuit de duurzaamheidsambities) zullen daarbij ook vragen meegeven. We hebben hier te maken met mooie voorbeeld van botsende belangen, waarbij we enerzijds recht willen doen aan ons erfgoed, en anderzijds te maken hebben met een grote en reële opgave in de energietransitie waar we als gemeente ook afspraken over hebben gemaakt. Er is op dit moment (zover ik weet) nog 1 andere casus in Nieuwegein waar soortgelijk vraagstuk speelt, dat helpt nu ook om te komen tot afspraken. Ik kan helaas geen termijn aangeven waarbinnen dit 'af' zou kunnen zijn. Wordt vervolgd.

Uiteraard hebben wij er begrip voor dat dergelijke besluiten voorbereid, bediscussieerd en besloten moeten worden. Maar tegelijkertijd wordt met de open eindtermijn het probleem, wat door de gemeente veroorzaakt wordt (de weigering in afwijking van haar eigen beleid), overgelaten aan de burger. En dat voor onbepaalde tijd.

De monumentencommissie is een adviesorgaan met een duidelijk omschreven doel. Hun advies kan, omdat het maar met een beperkt aantal kaders rekening hoeft te houden, helder en consistent zijn. Het is echter aan uw bestuur en aan de raad om dat af te wegen tegenover al die andere belangen die meespelen. Een uitspraak van de commissie, hoe deskundig ook op hun terrein, heeft voor ons geen bestuurlijke waarde. Een uitspraak van uw bestuur wel. We weten dat ons probleem niet uniek is. De kwestie speelt op meerdere plekken. De Gemeente Kampen bijvoorbeeld heeft om die reden het zonnepanelenverbod al enorm teruggedrongen. Wij vinden dan ook dat niet dat er kan worden verwezen naar het advies van de monumentencommissie maar wij verwachten van de raad dat u er heldere stappen worden genomen die het mogelijk maken dat u uw eigen doelstellingen op het gebied van energietransitie en milieuaspecten kunt bereiken.

Wat verwachten we van de raad en in navolging daarvan van de gemeente?

1

De gemeentelijke monumentencommissie is een adviescommissie. Tegenover het argument van het aanzicht staan meerdere en zwaarder wegende belangen. Zolang er geen vastgesteld beleid is vinden we het redelijk dat er **maatwerk** wordt bedreven conform uw uitspraak in de eerste alinea. Opschorten tot 'ooit' is dan niet in orde. Ook wij zijn gevoelig voor het aanzicht van de buurt maar zoals er oplossingen in de directe omgeving kunnen worden gevonden, kan er ook met ons gezocht worden naar acceptabele vormen. Door onze grote betrokkenheid bij Vreeswijk zijn wij goed op de hoogte van wat er speelt op dat terrein.

Uw gemeentelijke monumentencommissie gaf u nog onlangs een ongevraagd advies "Duurzaamheid & Monumenten". Zij stelt o.a. voor dat de gemeente actief zoekt naar oplossingen voor die plekken waar bijvoorbeeld plaatsing niet mogelijk is. Maar tegelijkertijd stelt de commissie dat het in afwachting daarvan de richtlijnen hanteert zijnde uitgangspunten van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Wie dat leest ziet dat er staat dat gemeenten kunnen bijdragen aan het landelijk beleid passend in het Klimaatakkoord en dat er ook met zonnepanelen op erfgoed in het zicht nieuwe vergunning kunnen worden verleend: -

Als het niet mogelijk is om zonnepanelen uit het zicht te plaatsen

Als elders opwekken voor eigen gebruik niet mogelijk of rendabel is
Als er geen cultuurhistorische groenaanleg wordt gekapt
Als er een zorgvuldig ontworpen plan opgesteld is.

Van een dergelijke aanpak hebben wij nog niets gemerkt en dat vragen we dus wel van u.

2.

Als tweede punt wil wij nog onder uw aandacht brengen dat het afwijzen van de vergunning voor ons financieel nadelige gevolgen heeft die gezien de huidige prijsontwikkeling alleen nog maar zullen toenemen. Zoals u weet heeft de landelijke regering de burger die niet meegaat in de energietransitie alleen maar hogere kosten toegedicht. Nu al houden veel van onze kennissen ons hun lagere energierekeningen voor ogen en zijn zij bezig hun investeringen terug te verdienen. Wij kunnen niet starten, lopen de (aflopende) subsidieregelingen mis en zien de aanlegkosten alleen maar stijgen. Hoe gaat de gemeente om met deze financiële zaken? Het argument voor afwijzing is immers een gemeentelijke (esthetische) overweging, niet onze afweging. Ook op dit punt zien wij graag een reactie tegemoet.

Wij richten wij ons tot u omdat het uiteindelijk aan de raad is die beleid zal moeten entameren

Met vriendelijke groeten

J.G.

M.E.

